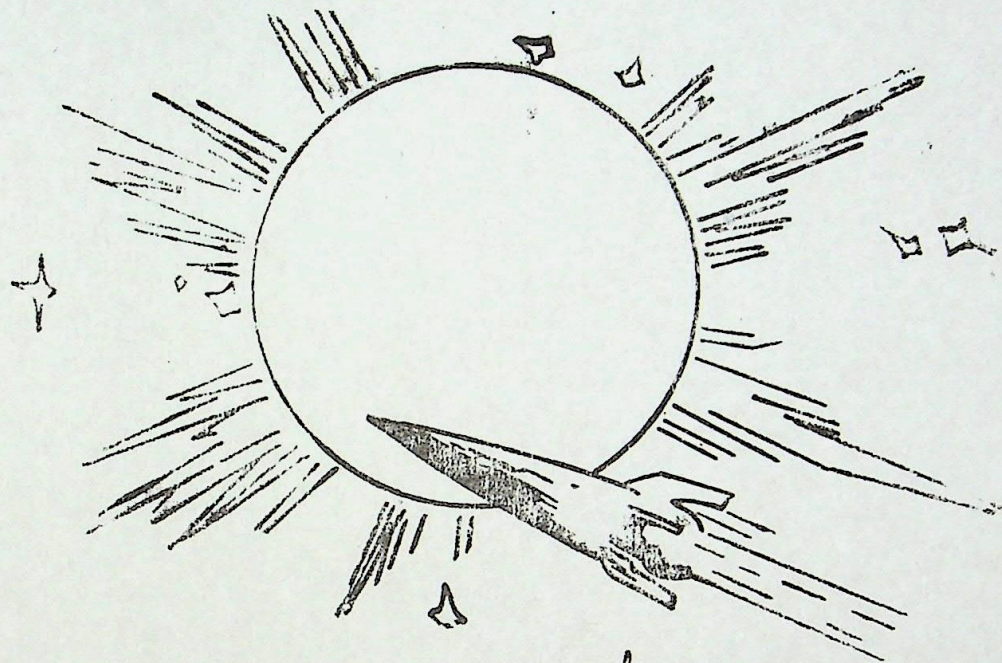

Голод на Сумщині у 1932-1933 роках.

Анкетні - спогади жителів
с. Чернега Слобода Буринського району

ПАПКА ДЛЯ ПАПЕРІВ

10 травня 1989 року
18 травня 1989 року
21 документ
21 аркуш

1. Віник Василь Михайлович.
2. 13 серпня 1916 року. Закінчив 4 класи. Працював трактористом в колосні. Нагороджений медалями: "За доблесний труд"; "Двадцять лет боротьби в Великій Отчественній війні"; "Сорок лет боротьби в Великій Отчественній війні".

3. Спочатку знаходився в Чернетій-Слободі, але потім працюючи від голоду їздив з своїми братами Михайлом, Олександром в Патернославо.

Тоді то було страшенно мило. Він прийшов внезапно. Люди і врожаї були хороші, але ударили холоди по дворам і вибирали все до найдрібшого шматочка. Люди насильно загнали в колоса, наложували на людей дуже великі наклади. За невеличкіше хліба забирали все майно, навіть і хату і пускали її в торг. Найбільше тяжкий період — 1933 рік. Тоді було нічого, люди, а особливо діти пухли від голоду і вмирали. Їм треба поховати буряки пекли... Люди мерли прямо на вулицях, майже ніхто їх і не хоронив, ну а дехто ковав по дворах, в садку.

На улиці Швентка вмерла все сім'я Барабана Івана Дмитровича, залишилася тільки одна дочка і та з голоду збожевіліла і теж померла.

Органи влади по ліквідації голоду нічого доброго не призначали.

4. Документів ніска не залишилось.

Брилірка анкета свіда голоду на Україні
в (1932-1933 рр.)

I Філанка Георгій Селехович.

II Народився в 1919 році в с. Чернега - слобода.

Освіта - середня спеціальна.

місце роботи - поміст „Холітвіггіл“

В каснодійній час на пенсії.

Нагороджений - Ордене Випускної війни і
медальми.

III - В цей час знаходився дома.

- Ніде не працював

- 1932 рік ударили пограбками весь світ,
всі знаєш, які мимиме закінчувався.

- 1933 рік - похався повний голод, їли все
що попадалося під руки (листя, пору з
дерев, траву)

- Від голоду померли рідні - дід і брати,
епочу було при році.

- діяльності органів влади не було ніякої,
у всякому році в нашому селі, ніколи і
ного, що забирали мій, декого із людей
вманили із своїх хом.

4 Документів не має

5 Латієнко Іванова Федорівна. Яка про-
живає - с. Чернега - слобода. ул. Жулієвна.

17.08.39 р.

с. Чернега - слобода

ул. Ліонерська.

Знач

Інструкція

Свідка посподу на Україні в 1932-1933 р.р.

1. Визначте, яких побитихові

- Франценко Анастасія Василівна.

2. Короткі біографічні дані: (рік народження, освіта, місце роботи, державні нагороди).

Франценко Анастасія Василівна народилася 1911 р.р. у с. Везирівка, зараз село неіснуюче,

3. Опис подій 1932-1933 років свідком або учасником яких ви були:

а) де ви знаходились:

Знаходилась в селі Слобода, приєднана в колгоспні "Кіровоградська".

б) основне ваше заняття (робота).

- Механік.

в) умови перебування посподу.

- Спочатку був нехороший, а потім не стало продуктів.

г) найбільш тяжкий період.

- Найбільш тяжкий період був у 1933 році. Більше ніж голод.

д) наслідки. Багато померло з посподу, особливо дітей та дітей.

е) діяльність органів влади і громадських організацій по ліквідації посподу і його наслідків.

4. Якими особистими документами про той час володіли ви? Чи могли б ви передати їх на державне чи громадське зберігання в державній архівній установі?

- Особливих документів не маю. Залишилися тільки спогади.

5. До кого із свідків тих подій радимо звернутися для поповнення матеріалів.

Дана.
10. 05. 89. р.

Фигуро. Т515

В Агросе.

Суринская обл.

245440

Буринский р-н

с. Сивого.

ул. Терие травма, 10.

4

Виктор Василь Иванович народився
20 липня 1908 року. Закінчивши шість класів
школи працював в
колосени.

Також працював викладачем. Здаранки ган-
являли їм в той час ходили по парцях і
збирали хліб до останньої зернини. Люди
полюбили їм, а з дітьми це було трудніше.
Ніхто німій допомогти в той час не робив.
Люди ходили на Тружену і надією цю
вважали на прижити хліба, а не тільки
прожити. Люди по 5 голів в хатах поше-
рили, давали сім'ям.

Тільки колосуду люди почали поступати в
колосени. В 1934 р. почали потроху давати хліб
і задріну.

Ротомської і газет ніхто не мав.

Прийнята акція свідка голоду на Україні в 1932-1933 рр.

1. Вихтар Петро Іванович.
2. Народився в селі Черняхівська 1911 року,
в школі ходив три з класи, робив у селі.
Косив сіно, орав, косив жито.
3. Знаходився під час голодовки в селі Черняхівська.
 - робота на полях
 - не було чого їсти.
 - 1933 року з правих до сиріт.
 - леври з голоду, пухли.
4. Нікого не має
5. Олюка Євдокія Федорівна.

Дата: 1989 року, 17.05.

Підпис: Іван

Адреса: Сумська область
Буринський район
с. Черняхівська
ул. Набережна 30.

Ведуча Тетяна Артемівна. Народилася 18 березня 1911р.
Закінчила два класи. З дитинства почала працю-
вати в жіночій комуні, а потім вступила в Червоні
Сторони.

Виступаючи вперше була дуже нервова. По дорозі ко-
рми ударення і розбиття ва, що отримала у
виступі. Але ва, що тільки показало до рук: сучас-
ні естетичні з дороб, варіанти виступу, який був і перекла-
дівся з певною то інше, що показало до рук.

З виступу вийшла великі кимони, але їх було
недостатньо кімнати.

Конструкторський період - 22 - 33 роки. В кон-
структорстві був 1933 рік.

Використовували цю сім'ю. На конструкторів
випадково сім'я Директор, Вона була то інше,

Відомість отримав багато і вважався орга-
нізатором по інженерії варту і до того інженерів не було
варту.

Ведуча Тетяна Артемівна разом з Червоними
до виступу які перекладали варту це такі як:

Виктор Мислен і Виктор Котенко.

7

Гальчук Таша Григорівна

1910 року народження. Вчилася в школі;
закінчила 3 класи, працювала в колгоспі,
державних кагороз не маю.

В період з 1932-33рр. я проживала
на території села Черного Слобода.

Основне заняття — робота по кароду.

Тогод каближався постурово. Я
працювала в колгоспі. Ног праця була
важка, все хі люди ходили на роботу,
кедали врожаю. Але з новим врожаєм
справи в колгоспі не поспішили.

Вирощений колгоспний хліб кудись
вивозили, а колгоспникам не давали
їсти нічого. Їсти стало гірше,
але, можна було. Селеми мали.

свої власні городи, На них сажали
кисю, картоплю, все що можна. Та всіх
запасів у нас не хватало... Тогоди
ходити на Трузьку. Там на базарі
їли одяг на зиму, на хліб тд.

Але запаси в людей все танули. На
землю зовсім стало погано...

Надбавили технічний період, це весна-літо

1933 року. В цей час їли що

можемо; навіть що не можемо було

з'їсти. Люди ходили по колгоспних

буртах, збирали гнилу картоплю, жарили

пекли, їли сирого.

Дуже багато людей вимирали
з голоду. Діти, жінки, всі. Мабуть
в нашому селі не було жодної
сім'ї, яка б не пізнала всієї гіркоти
голоду...

На погони і під час голоду
нієї допомоги колгоспникам не подавали.

Навіть було так, що силою заставля-
ли йти людей на роботу. У нас
йшли. Голодні, зморожені а все ж йшли.

Особистих документів про
той час у мене не зберігаюся...

Підпис: Яковлук

15.05.89.

Адреса: Сумська обл. .

Буринський район
село Чернега Слобода

1. Голінченко Ганна Жузька

2. Народилась 4 травня 1914 року. Закінчила 3 класи.
жила в колосні, а ходила працювати у
рабосп.

3. Знаходилась в Черній Слободі;

- працювала на н-х;
- забирали хліб, одягу, був малий врожай;
- найбільше тяжкий період був війну;
- багато вивирало людей, пухли.
- органи влади і громадські організації
не допомагали у ліквідації голоду і його
наслідків:

4. Не зберіла нічого.

5. Мачуха Віра Федорівна.

17.05.89 року

Підпис:

Адреса: Сумська обл

Буринський р-н

Чернява Слобода

ул. Гомоєвська 32.

Голінченко Ганна Ж.

9.
1. Горбатенко Андрій Лавронович.

2. Народився в селі Чернега Слобода
1908р.

3. Освіти не має, але навчився писати і
читати. В той період робили уроки в
школі.

- Коли погавал голод прийшов з армії:

- Стосмер.

- Забирали хліб.

- 1933р - найважчий рік.

- Гінали люди в колючки.

- дуже мало допомагали, а
коли хтось щось сказав то
заарештовували.

Дата: 18.05.89р.

Підпис: Горбатенко

Сиротська вд.

Бурицький р-н

с. Чернега Слобода

вул. Надеретська 78.

Горбатенко Андрій Лавронович.

1. Карпенко Ганка Микитівна. Народилася
14 лютого 1908 року.

2. В той час жила в селі Черного Слобода, працювала
в колосії на різних роботах.

3. В період 1932-33 р.р. вивезли весь хліб і їсти
було нічого. Їли все, що тільки можна було
споживати: буряки, свирігу, пшаву. Дуже багато
людей пошло від голоду і помирали прямо на
вулиці. Їх підбирали і хоронили, де могли.
Жодної допомоги не одержували. Люди бросали
свої хати і йшли в пошуках їжі. Був дуже
великий голод. Ударні бригади ходили по
дворках і забирали останній шматок хліба.
Найважче було у 1933 році.

Органи влади нічого не робили для допомоги людям.
4. Особистими документами про той час не володію.

17. 05. 89

Підпис: Карпенко

Адреса: Сумське обл., Буринський р-н,
с. Черного Слобода, вул. Мігуніка 14

Ковалів Гелена Казарівна. Народилася в 1906 році 11.
листопада і вчилася ремесла іконописця. Вчилася в
школі. В 16 років почала працювати, наймалася в
кондитерську. Її працю козари не люблять, але в українській
кондитерській діти, але не люблять.

В роки війни Гелена Казарівна жила в Бучацькій
Сімейній. Під час війни в сім'ї ніхто не працює, кожен
біжить в бік війни, вона втрачає 5 дітей.

Її діти розлучилися всі, жоден в Галичину
не повернувся ніхто картоплю і зерно, а потім
її.

Дітями організації вчителів і громадських організацій
була така: жоден діти не працює, з великою при-
родою народилися діти і розлучилися жоден.

1). Курса Наталія Зіньківна.

2). Народилася 27 березня 1921 року в селі Чернеча Слобода, працювала продавцем. Має грамоти за "Доблестний труд". Має середню освіту.

3). В 1932-1933 рр. допомагала батькам по господарству, навчалася в школі, хоча і було дуже важко, але діти хотіли ходити до школи. Було дуже важко, нічого було одитись і взутись, було, що одні тобто батьки другий матері одівали, стареньку мамину юбку. З дітьми від голоду пухли руки, діти були голодні.

Ніяких ознак надруження голоду не було, ви прийшов заснацька.

Найбільш тяжким періодом для нас-для дітей був 1933 рік.

Літше стало лише в 1934 році. Школу закінчили добре, хоча черевку і була одна з величезною на весь клас, але діти з охотного навчалися, поспівували на голод, нісисто, в той час в школах було холодно не було вугілля, грів.

4). Документи, фотографії, листи, щоденники передано в черкаві з великою радістю, але пам'ять нічого не має.

5). Рокоту звернулася, скарати не можу.

17/V-89р

с. Чернеча Слобода
вул. Надбережна.
Курса Н.З.

1. Мелашенко Орішка Петрівна
2. Народилася 1913 року 5 травня.

В шкільну не ходила, ходила в лікней.
З дитинства почала працювати в рідко-
му колосі. В роки голоду мила в
Черній Слободі, працювала манковою і
це працювала держкою.

Життя людей було дуже тяжким.
Ходили по дворах ударишки і забира-
ли все, що в людей оставалося.
Забирали все, хліб, децю не було
последні рукавиці забирати.

Найстрашніший період це був зріп.
Людям не було що їсти, багато
вимерло сім'ї. Їсти доводилось все.
їли маб, ставили татюху, а в неї
падали метелики і їх відбирали
і їли, їли все що доводилось багатим,
їли праву, все це.

Дійельність органів влади і громадських організацій по ліквідації голоду і його наслідків небуло видно.

Оршика Петрівна радить звернутися до людей які перетинили
зз голод це такі як: Чурса Памалка,
Міненко Вірка, Михайліченко Тріська

Мельник Ганна Іванівна народилася в 1913 році в с. Чернеха Любодолу.

У школі не ходила, лише в перші роки Ядвигинської Влади навчалася в школі. Господарство робити не було: працювала в с. Дубовишівка, в с. Терновка і в своєму селі.

Все своє життя прожила в с. Чернеха Любодолу. Так як батьки були середняки і в них було 9 десятин землі; пара коней, корова, то їм розкуркулили всі землі, залишилися в цукровій хаті. Тут вже молоді і їй було 20 років, працювала на різних роботах, але тільки за їєю. Відмовою тяжким був 1933 рік. Люди їли різні трави, несли кортики з української пшениці.

Цей вирок був винесений, навіть зустрічаюся випадки людоїдства. Трохи краще пішли, що від нас. Слід звернути собі на увагу, люди вживалися до крадіжок. Наказували їм за це дуже жорстоко: кидати в колоду, судили. Дядьки батька відвозили дитину на станцію і там залишали. Звідти діти потрапляли у різні притулки. Трохи краще організації нічим не допомогли людям. Ніяких документів нічого часу не мав.

17. 05. 89

Світлана Іванівна
Буринський р-н
с. Чернеха Любодолу
вир. Терновка.

1. Михайличенко Євросія Іванівна
2. Народилася в 1912р. В школі не ходила.
Траплялася в колості "Гадусеттля".
3. - знаходилася в Чернеті слободі;
- ходила на ланку, в'язала щось на полі;
- малий броней;
- найбільш тяжкий період був літній і зимовий;
- люди виграли нахому, були пухлі;
- органи влади і громадські організації по ліквідації голоду і його наслідків нічим не допомагали.
4. Незбережено нічого.
5. Мищенко Віра Ісаковна.

17.05.89р.

Підпис: Михайличенко

Адреса: Сумська обл.
Буринський р-н
с. Чернета слобода
вул. Покерська 59
Михайличенко Є.І.

Романенко Марія Іванівна народилася в
1920 році в с. Чернеча Слобода Ільїнського району.
Закінчила 2 класи початкової школи.

Все своє навчання провела в Чернечій Слободі,
працювала в колгоспі на ланці. Хоча
їй було тільки 12 років, але роки 1932р-1935рр.
дуже пам'ятає.

Ніде ще не працювала, була в дядька,
батьки намерли під час голоду. Тоді був
зроблений інструктаж, що все позадирами акти-
вістами села, тому що все збільшували і
збільшували податки. Серед активістів села
відзначалися особливого сором'язливого

Мухомко Федора і Мандрищенка. Найгірше
було в 1933 році. Не було вже ніяких запасів. В
селі дуже багато вимерло людей, найбільше в
кожному дворі було по кілька півмертих або і
повністю вимерли.

Тоді, рятуючи людей на роботі було організоване
харчування. Для дітей-сиріт було створено
патронат. За роботу нікого не платили, тільки
годували. Жодних документів того часу
не залишилося.

Більш повно висвітлити події того часу можуть
люди Микола Напоровець, Роман Олена
Симона оди.

17.05.89.

Гуринський р-н
с. Чернеча Слобода
вдн. Перемісти 29

Романенко

1. Снітко Кузьма Трохимович 2 Народився
11 жовтня 1914 року. Має Орден Вітчизняної війни
і 4 медалей.

З 1932 - 1933 р.р. жив в селі Черного Слобода,
працював в колосні на різних роботах.

В той час було дуже важко жити. Її, що
заробляли в колосні, для прожиття не хватало.
Приходилося їсти різні бур'яни, в зимовий період -
полобу. У тих, хто не поступив в колосн, забирали
весь хліб. Вони пухли від голоду і помирали.
Найтяжеліший період був у 1933 році. З голоду вмирали
цілі сім'ї.

Органи влади для ліквідації голоду не вживали
ніяких заходів.

4. Ніякими особистими документами про той
час не володіє.

14.05.89

Підпис: Снітко

Адреса: Сумська обл., Буринський р-н,

с. Черного Слобода, вул. Митуріна 31

1. Сурело Павло Григорович. 2. Народився 15 вересня 1909 року.

3. В період 1932-1933 р.р. знаходився в с. Чернега Слобода, працював в колосні конюхою. Ознакою набищення голоду було те, що не стало хліба.

Життєвий день ходили ударні бригади і забирали хліб. Люди ховали його, але це не допомагало.

Приходили знову, шукали і забирали все, що знаходили. Особливо важко приходилося тим, хто своєчасно не поступив у колосні. На них накладали великі податки, які неможливо було сплатити.

За несплату податків ударні бригади забирали весь хліб, і інші продукти харчування, одягу, вивезли з хат. Одягу і подвір'я продавали.

Люди вимушені були шукати собі можливість прожити. Більшість з них померла з голоду. Тих, хто прожитою, забирали і вивозили з села.

Про таких людей ніхто більше нікого не знав.

4. Ніякими особистими документами про той час не володіє.

14.05.89

Підпис: Сурело

Адреса: Сурська об'єдн., Бурштинський р-н,
с. Чернега Слобода, вул. Митуріна 10.

Шановані Степан Сафронівичі.

Народився в 1903 році, закінчив 4 класи, працював в колосії „Колівія“.

Під час голоду знаходився в селі Чермена Слобода. Виконував різні сільськогосподарські роботи в колосії. Періодично трудних років, з неурожаем урожаю (були засухи) породили голод. Люди голодували і частинно помирали. Щоб вижити і не померти з голоду, люди варили буряк, збирали щипу картошку, пекли хліб на кополах із полового. В зв'язку з винятком керівництва по виконанню планів заготовок зерна; керівництво виконало таких зобов'язань і це також відобразилось на голодовку і смертність.

Спогади тих років пережитогося в казінці

14.05.89

Ст. Шанован

Сумська обл.

Пирятинський р.-н.

с. Чермена Слобода

ул. Шевченко - 7.

1) Олександр Лукія Тимонюк.

20.

2) Народилася в Червоні Слободі, в.р. 1906 р. Освіта -
п'ятикласна, працювала в колосі.
Державних нагород не має.

3) В 1932-1933 рр. Олександр Лукія Тимонюк жила
в селі Новосіроківка, куди виїхала з головіком,
основне заняття (робота) - працювала в колосі,
вирощувала овочі та фрукти.

Ознак надбавлених голодів, як таких не було.
Міжкв. в 1932 році, посилилися насильно відбирати
в людей хліб, людям було нічого їсти,
люди мерли з голоду, вмирали цілі
сім'ї.

Найбільш тяжким періодом був 1933 рік,
коли в людей закінчилися навіть ті лишки,
які вони змогли закопати від отей, так
званих "ударників", які ходили по дворях,
переконували, перекидали все, шукали хліб
, забирали його у людей дітей.

В результаті голоду, вмирали цілі сім'ї,
спокатили діти, потім жінки, головіки.

Ніяких заходів по ліквідації голоду 1932-1933 рр.
не було вжито. Хліб відрізували поспіхом
в 1934 р. Але його було дуже мало.

4) Документів, які б свідчили про голод 1932-1933 рр.
не має, фотографій також.

5) Короти, до яких звернувся, даючі не могли, так
жк в 1932-33 рр. жила в іншому селі.

15/V-89р.

с. Червона Слобода
в.р. Надсередня, 46.
Олександр Л.Т.

1. Юрченко Маріанна Нестерівна

21.

2. Народилася в селі Черного Слобода
Запільна міккен.

3. Наймолодшім був 1933 рік.

- передувала в Чернозі

- Основне заняття вийти згодом в колгосп,
на ланку.
а взимку прала.

- Не ставало хліба

- 1933 р - тяжкий період.

- померло багато рідних

В колгоспі платили лізерну
плату

Дата 17.05.89р.

Рідний Юрченко

Сирська обл
Буринський р-н.
с. Черного Слобода
вул. Набережна 22
Юрченко Маріанна Нестерівна

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

В даній справі проведено по 21
(двадцять один)

« 13 » липня 2001

Посада

Підпис

Крузьмерко

головний спеціаліст